

God se voorsienigheid

Die belydenis van God se voorsienigheid is vir God se kinders 'n pragtige, troosvolle belydenis. God onderhou en regeer alles en almal sodat alle dinge ons nie per toeval nie, maar uit sy vaderhand toekom. Ons is in Vader se hande. Hierdie belydenis roep ook baie vrae en stryd op. Kom al die verskriklike dinge waarvan ons daagliks in die koerante lees en wat ons op die TV sien (soos kappings, moorde, verkragtings, armoede, Vigs) uit God se hand?

God is in beheer

Die Bybel laat geen twyfel daaroor bestaan dat God die Almagtige is nie. Die HERE stel Homself aan Abraham en aan Johannes op Patmos voor as die Almagtige (Genesis 17:1; Openbaring 1:8). God laat weet: Ek het nie net meer mag as alle ander magte nie, maar Ek het alle mag. Alles en almal is van My afhanklik.

Maghebbers hier op aarde het geen mag buite God nie, ook nie Saddam Hoessein of Mugabe nie. God se almag is ruimteskeppend van aard. God gee die mens – ook die slegtes – die ruimte, die tyd en die krag om te handel. Daarby maak God wel erns met die eie verantwoordelikheid van die mens. Dis egter geen teken van weerloosheid nie. Want wanneer God ruimte skep, dan is dit 'n bewuste aktiewe uitoefening van sy mag. Dis 'n bewys van sy oormag. Sonder Hom kan hulle niks doen nie. Hulle kan nie meer doen as wat Hy vir hulle moontlik maak nie. So kan ook die kwaad nie langer duur en swaarder wees as wat Hy bepaal nie.

Maar kan ek dit ook volhou wanneer alles verkeerd gaan? Kan ek sê: die armoede, die siekte, die aanranding, die kaping, die moord is uit God se hand? Hier kan ons nie anders nie as om eerbiedig en ootmoedig te luister na wat God self ons daaroor sê. Hoor Job bely, wanneer alles, sy kinders en besit, hom ontnem word: Die Here het gegee, en die Here het geneem: die Naam van die Here sy geloofd! (Job 1:21). Job bely dus: ook dit is uit God se hand.

Josef het baie swaar gekry in Egipte. Ver van sy ouerhuis vandaan. Verkoop deur sy broers. Daarna nog jare lank in die tronk omdat hy gekies het teen die sonde waartoe Potifar se vrou hom probeer verlei het. Josef het dus baie gely en dit deur sy broers. Maar wat sê Josef later vir sy broers? *“Julle het wel kwaad teen my bedink, maar God het dit ten goede gedink om 'n groot volk in die lewe te hou”* Genesis 50:20. Ja, nog sterker: *“Julle het my dan nou nie hierheen gestuur nie, maar God”* (Genesis 45:8). Josef vertel ons as God se profeet: die broers het wel terdeë skuld, maar God het die leiding gehad.

Die Skrif laat geen enkele twyfel daaroor bestaan nie: God se hand is in die lyding wat God se kinders soms so skrypend oorkom. Om 'n teks uit die Nuwe Testament te noem: *“Verneder julle dan onder die kragtige hand van God, sodat Hy julle kan verhoog op die regte tyd”* (1 Petrus 5:6). Hier praat Petrus oor die lyding en vervolging van die gelowiges. Ook wanneer mense my kwaad aandoen vanweë my geloof moet ek my verneder onder die kragtige hand van God.

God se hand is ook in die lyding van die wêreld, in die oorloë en rampe. Die profeet Jesaja profeteer byvoorbeeld van die magtige en heerssugtige Assur. Hulle plunder, vertrap en roei allerlei volke uit. Wat 'n lewensverwoesting! Wat 'n leed word mense aangedoen. Wat 'n skuld laai hulle op hulleself. Maar wat sê die Here van Assur? Die Here noem Assur die roede van sy toorn en 'n stok van sy grimmigheid (Jesaja 10:5). Ons lees in Amos 3:6: *“Sal daar 'n onheil in die stad voorval as die HERE dit nie bewerk nie?”* Sien ook Jesaja 45:7.

Dit sal duidelik wees dat God werklik alles in sy hand het, ook die verskriklike lyding. Aan die hand daarvan kan en moet ek sê: Ook die armoede, siekte en ellende in Suidelike Afrika is in God se hand. God is daarby geen weerlose toeskouer nie, maar die Almagtige wat in beheer is.

Die verantwoordelikheid van Satan en sondige mense

Hoe ons hier God se hand en die menslike verantwoordelikheid aan mekaar moet verbind is vir ons nie heeltemal deursigtig nie. God se regering en die skuld van die mens bly in hul eenheid vir ons 'n misterie. Ooreenkomstig art 13 van die NGB moet ons altyd met twee woorde spreek: God het sy hand in alle lyding en nie Hy nie, maar die duiwel en ons sondige mense is die skuld van die lyding. Satan en goddelose mense gaan te kere, veroorsaak baie ellende, maar die laaste woord is nie aan Satan of die goddeloses nie. God het die laaste woord. Alles gebeur uiteindelik volgens God se raad. Wanneer Paulus praat oor sy doring in die vlees dan noem hy dit 'n engel van Satan wat hom met die vuis slaan. Tog bely Hy dat die Here dit vir hom beskik sodat hy hom nie sou verhef nie.

Ursinus het die Heidelbergse Kategismus opgestel in 'n tyd van baie lyding. Geloofsgenote is op die brandstapel of aan die galg gedood. Vroue en dogters is verkrag. Stede is uitgemoor. Tog bely hy dat alles ons uit God se vaderhand toekom. Bedoel hy daarmee dat God dan in die letterlike sin van die woord die bewerk van alle kwaad is? In sy verklaring onderskei Ursinus tussen die kwaad wat God bewerk en die kwaad wat Hy toelaat. Die laaste is die kwaad wat die duiwels en goddeloses stig, die sonde. God doen dit nie self nie. Maar Hy laat toe dat dit deur duiwels en verkeerde mense geskied, d.w.s. Hy belet hulle nie, al sou Hy dit kon gedoen het. Deur so te onderskei wys Ursinus hoe ook hy geworstel het om uitdrukking te gee aan wat die Skrif oor God se voorsienigheid sê.

Ook al verstaan ons baie dinge nie, die Skrif maak duidelik dat ons nie aan toeval oorgelewer is nie. Om te sê dat alles wat ons oorkom, per toeval ons oorkom is volkome troosteloos en onskriftuurlik. Daarom bely ons na die Skrifte: God het alles in sy hand. Alles kom ons nie per toeval toe nie, maar uit God se vaderhand. God is in beheer. Alle skepsels is so in sy hand dat hulle hul sonder sy wil nie kan roer of beweeg nie.

Lyding as straf?

Waarom loop baie mense vas met die lyding in hierdie wêreld? Dikwels omdat hulle die erns van die sonde en van God se toorn nie wil aanvaar nie. Na die sondeval praat God dadelik van moeite en smart, ja dat die mens tot stof sal terugkeer. Die hele skepping is aan die nietigheid onderworpe omdat God haar daaraan onderwerp het (Romeine 8:20). Deur ons sondes het ons onself en die skepping in die ongeluk gestort. Elkeen van ons het die hel verdien. Daarom sou God niemand onreg aandoen as Hy swaar lyding vir hom sou beskik nie. In die algemene sin kan ons van elke lyding sê: dis verdien. Sonder sonde sou daar nooit lyding gewees het nie.

Die beteken nie dat ons 'n direkte verband kan lê tussen elke lyding en 'n spesifieke persoonlike sonde nie. Dit was die fout van Job se drie vriende. Hulle wou sy swaar lyding verklaar vanuit 'n spesifieke sonde. Wanneer een persoon meer as 'n ander persoon ly, dan beteken dit nie dat die persoon meer as die ander skuldig sou wees nie. Jesus noem in Lukas 13:1-5 as voorbeeld die Galileërs wat op 'n wrede manier deur Pilatus gedood is en die agtien persone op wie die toring van Siloam geval het. Christus ontken nadruklik dat hulle groter sondaars as die ander mense was.

Die apostel Paulus open ons oë vir die werklikheid van God se toorn. *“Want die toorn van God word van die hemel af geopenbaar oor al die goddeloosheid en ongeregtigheid van die mense”* (Romeine 1:18). Hoe uit God dan sy toorn? Allereers deur die mense aan hulleself, aan hul sondige begeertes, oor te gee. Dit is blykbaar reeds toorn van God wanneer die mens sy gang kan gaan. So val daar lig op baie lyding uit die wêreldgeskiedenis. God laat die mense 'n tydlank hul gang gaan totdat hulle heeltemal vasloop. Totdat hulle in volkome dwaasheid, beesagtigheid en hopeloosheid verval.

Bowendien is daar God se toorn in rampe en gerigte, in die vernietiging van baie menslike prestasies (dink aan die verwoesting van New York se Trade Centre). Die boek Openbaring wys vir ons die verwoestinge in verskriklike afmetings. Wat kom daar nie los wanneer die 7 seëls geopen word, die 7 basuine geblaas word en die 7 skale van God se grimmigheid uitgegooi word

nie! En dit is net aankondigings, voorbodes van die groot dag van die toorn van God en van die Lam.

Die feit dat God sonde, toorn en straf soms direk aan mekaar verbind moet ons nie daartoe verlei om elke lyding as uiting van God se toorn te sien nie. God bestraf die goddeloses met 'n regverdigde oordeel tydens hierdie lewe en in die lewe wat kom. Dit geld vir die goddeloses, nie vir die gelowiges nie. Kan ons altyd weet watter slagoffers goddeloses is en met watter slagoffers God 'n beter plan het? Die oordeel laat ons aan die Here oor. Vir God se kinders is hul lyding 'n beproewing wat God ten goede laat meewerk (Romeine 8:28). In Christus mag ons weet (ook al verstaan ons dit nie en ervaar ons dit dikwels nie so nie) dat liefdevolle vaderhande met ons besig is. Vergelyk Hebreërs 12:1-17.

God se bedoeling

Wat beoog die Here met al die dinge? God wil daarmee die mens met sy skitterende moontlikhede verneder. Deur rampe en oorloë, deur siekte en dood hou God die mens klein. So sny God alle ander verlossingsweë af. So oefen God die mense om te fokus op die enigste Verlosser van die wêreld.

Dit is vandag nog geen hel op aarde nie. Dit was tot nou toe net op Golgota 'n hel. Daar is wel aankondigings van die hel op aarde. Soms laat God toe dat die mens self, binne sekere grense, 'n "hel" daarvan maak. Daarvoor hoef God slegs een oomblik die teuels te laat vaar. Ons het dit gesien in die Tweede Wêreldoorlog. Midde in die hoogontwikkelde Europa was daar die vernietingskampe: Auschwitz en Treblinka. God laat tot ons beskaming sien hoe vinnig sogenaamde beskaafde mense tot barbaarse handeling kan kom, wanneer ons God nie vrees in die gebruik van ons kulturele mag nie. God het gewys dat die humanistiese ideaal ydelheid is, dwaasheid, doodlopend. God hoef die netjiese, beskaafde mense maar effens los te laat en hulle word beule vir mekaar.

Auschwitz, Hiroshima, New York en Zimbabwe is nie die einde nie, nie die dieptepunt nie. Dit was/is, hoe verskriklik ook, nog maar 'n aankondiging van die hel. Ons hoor daarin die 7 basuine van God uit Openbaring klink. En waarom laat God die basuine klink? Om ons wakker te roep. Om ons weg te roep van die afgode na die lewende God toe. Sodat ons op die appèl gereed staan.

Hoe reageer ons? Laat ons ons wegroep van alle moderne afgode na die lewende God toe? Jesus Christus is aan die kom. In Hom alleen is daar redding. Verneder julle onder die kragtige hand van God, sodat Hy julle kan verhoog op die regte tyd.

C Kleijn

© 2013

www.christelikebiblioteek.co.za